ИНСПЕКТОР-ЭМХИДХЭГШЭДЭЭР—ЭРХИМ ХҮНҮҮД

УЛАН-УДЭ. Эндэхи колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлени дхэгдэжэ дүүрэхээ байна. Управленидэ хамта 46 хүн хүдэлхэ юм.

Управлениин гол хүдэлмэрилэгшэдэй хубинь—инспектор-эмхидшэд болоно. Тиимэ 6 хүн ажаллахаар томилогдонхой. Тэдэнэй дунда нь КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагай инструктораар олон жэл үдэлһэн, Бурядай совхозуудай трестын директорэй орлогшо байһан Иванов, Сэлэнгын аймагта бэлэдхэлэй главна инспектор байһан Бамбаров, республикын бэлэдхэлэй управленидэ ахалагша инспек байһан В. Н. Брянский болон бусад бии.

ЫЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 89 (9843) | 1962 оной апрелиин 14, суббото | Сэн 2 мүнгэн

...ЭДБЭРИИН УПРАВЛЕНИНҮҮД ХҮДЭЛЖЭ ЗАХАЛБА

...лис хүдөө ажахыгаа ...а эрид түргэнөөр хүг... хүдөө ажахын али...уктнуудые ойрын саг...жүүлгэдэ, тиин арад ...о үдэрһөө үдэртэ ур...гаа эрилтэ болон хэ...ые эдеэ хоолой зүйл... промышленностиин ...жые түүхэй эдээр хү...нээр хангадаг болохо КПСС-эй ЦК-гэй мар...енумэй шиидхэбэри...сгаар һуури эзэлжэ, ...мунхэжэхэ байһаниинь Тиимэл хадань тус ...й шиидхэбэринүүдые ...Союзаймнай ажал...тоодо манай респуб...жалшад тон ехэ хүндэ...хүлеэжэ абаад, үнэн ...һайшаабад. Мартын ...й дүнгүүд болон об...партийна организа...рилгонууд тухай асуу...элгэрэнгыгээр зүбшэн ...республикын партий...китэдэй суглаан, мүнөө ...агүй боложо байгаа...тиин райкомуудай пле...болон аймагай пар...бхитэдэй суглаанууд, ...болон совхозуудта энэ ...ар үнгэргэгдэжэ бай...шэн хэлсэлгэнүүд энээн ...эли тодоор гэршэл...

...юумэн хизааргүй ...аржа нобшорхын ар...

...эз республика дотор...ээд хэмжээ-ябуулга...элүүлэгдэжэ захалан...үдөө ажахын комитет ...гдаа, Хүдөө ажахын ...уудые үйлэдбэрилхэ ...элгын министерство ...огдоо, нютагай үй...н дүрбэн управлени ...ээд, хүдэлмэрилжэ Тус управленинүүдэй ...байгуулагдаа. Сове...шүүд боложо пар...комуудай секретарь...үйсэдкомуудай . тү...эр, совхозуудай ди...д, колхозуудай тү...эр, хүдөө ажахын ...эд оронхой. Сове...лмэрее эхилбэ. Хо...агай үйлэдбэриин ...ин Соведэй гэшүүд ...хеэ сугларжа, ха...рилгые хайшан гээд ...хон болзор соо, эр...артайгаар. урда ур...жэшээгүй эмхитэй ...мүнөөнэй шэнэ эрил...үнгэргэхэб гэһэн ...түбхын түрүүн зүб...сэбэ. Энэншье ойл... Мүнөө жэлэй хабарай ...үйлэдбэриин управле... хүдэлмэреэ эхил...түрүүшын ехэ алхам, ...гэжэ ажалаа эмхид... шалгалта болохо

...үйлэдбэриин управ... мүнөө хүдөө ажахын

үйлэдбэрие зүбөөр эмхидхэхэ, оншотой һайнаар ударидаха гол түшэг тулгуури болонхой. Ажал-ябуулгаяа тэдэнэй шадамар бэрхээр, шуран солбоноор, шударгы зоригойгоор, хэрэг бүтээмжэтэйгээр эмхидхээд байгаа һаань, тон ехэ үрэ дүн гараха байһаниинь лабтай. Тэдэнэр ажахы бүхэндэ, колхоз, совхоз бүхэндэ үйлэдбэрие «улаан гараагаа» эмхидхэхэ зорилготой ха юм. Колхоз, совхозуудта үдэр бүри эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха гээшэ үйлэдбэриин управленинүүдэй али бүхы ажал-ябуулгынь үндэһэ һуури болохо ёһотой гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглэһэн байна. Үйлэдбэриин управленинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон инспекторнүүд-эмхидхэгшэд, партиин обкомой парторгнууд болон инструкторнууд ехэнхи сагаа үйлэдбэри дээрэ—колхоз болон совхозуудта, бригада болон фермэнүүдтэ хүдэлжэ үнгэргэхэ, тэндэ алибаа ажал хүдэлмэри эмхидхэхэ, ямаршье хэрэгэй бүтэмжэтэй байхаар һайн нүлөө үзүүлхэ, ажахы бүхэнэй арга боломжые тодорхойгоор элирүүлхэ ба хүсэдөөр хэрэглэхэ, колхоз болон совхозуудай мэргэжэлтэдые һайтар мэдэхэ, тэдээндэ бодото туһа хүргэхэ болоно.

Мүнөө үедэ республикын үйлэдбэриин управленинүүд гол анхаралаа хабарай тарилгые хаһа саг соонь бүрин түгэлдэр бэлэдхэлтэйгээр эхилхэ гэһэн асуудалда хандууланхай. Энэншье тон зүб. Хабарай тарилга һайнаар үнгэргэбэл, хүдөө ажахын алибаа продукт элбэгжүүлхэ хэрэгтэ урагшаа ехэ алхам хэгдэхэ болоно бшуу. КПСС-эй ЦК-гэй мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон республикымнай хүдөө ажахынхид энэ жэлдэ хабарай тарилгые хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар үнгэргэхөөр бэлдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай совхоз, колхозууд ороһото ургамалнууд, хартаабхын үрэһэ хүрэнгөөр хүсэд хангагданхай, трактор, плуг, сеялкэ, культиватор болон бусад зэр зэбсэгүүдээ заһабарилжа дүүргэнхэй, тарилгада бүрин бэлэн шахуу байна. Таряалан болон сабшалангай поли дээрэ 40 мянган тонно наг шэбхэ, тэрэ тоодо кукурузын поли дээрэ 20 мянган тонно наг шэбхэ зөөжэ гаргагданхай.

Зүгөөр зарим аймагууд хабарай тарилгада хангалтагүйгөөр бэлдэжэ байна. Илангаяа Прибайкалиин, Бичурын, Байкало-Кударын аймагууд гээгдэжэ ябана. Тус аймагуудта трактор болон бусад машинануудай заһабарилга ехээр унжагайранхай, таряалангай (илангаяа кукурузын) поли дээрэ тон бага наг шэбхэ зөөгдэһэн нэрэтэй, үрэһэ хүрэнгэнь тарилгын шанарта үшөө хүргэгдөөгүй байһаар. Зарим бусадшье аймагуудай олохон колхоз, совхозуудта иимэрхүү дутагдалнууд бии. Тус дутагдалнуудые дары усадхахын тулада шухала хэмжээ абаха бологдоно.

Ажалые, мүн ажалай түлөөһые зүбөөр эмхидхэхэ гээшэ үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэриин гол асуудалнуудай нэгэн болоно. Энэ талаар манай республикын ажахынуудта бэелүүлэгдэжэ байһан ажахын тоосоон илангаяа ехэ удхашанартай. Энэ жэлдэ колхоз, совхоз бүхэн, бригада, фермэ бүхэн ажахын тоосоондо орожо дүүрэхэ ёһотой. Эндэ үйлэдбэриин управленинүүд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Ондоогоор тобшолон хэлэбэл, алибаа эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй хамаг бүхы шэнэ шэнэ туйлалтануудые ажахы бүхэндэ нэбтэрүүлхэ, дэлгэрүүлхэ шухала.

Үйлэдбэриин управленинүүдэй шэнэ ёһоор ажаллажа, харюусалгатай хүдэлмэридөө шэнэ шэнэ амжалта туйлахыень хүсэе!

Партиингаа табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэбди

Партиин ЦК-гэй мартын Пленум хүдөө ажахын ажалшадай урда угаа харюусалгатай зорилгонуудые табяа гээшэ.

Тиимэһээ мүнөө жэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абанхайбди: 100 эхэ хониһоо 92 хурьга абаха, хонин бүриһөө 3 килограмм нооһо хайшалха, совхоздоо 32 мянган түхэригэй олзо оруулхабди. Өөһэдынгөө хүсөөр хонидтоо элбэг хүрэхэ тэжээл бэлдэхэбди.

Хэлэһэн үгэдөө эзэн болохын тула шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө шангаар ажалланабди. Мүнөө мянгаад шахуу хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байнхайбди. Түрүү хонишод Екатерина Доржиева, Мария Гармажапова, Санжижаб Доржиев гэгшэд 170—180 хурьга абаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлнэ. Хэлэһэн үгэдөө заатагүй хүрэхэбди.

М. Гармаев,
Кяхтын Погранична совхозой хонишодой бригадир.

...нуудаа 900—1000 граммаар нэмээнэб

...о 44 тугал жэлтэй ...ь харууһалжа, тус ...280—300 килограмм...жо тушаагаа һэм. ...дэ 51 тугал даажа ... Мүн лэ тэдэнээ ...ь 3 центнертэ хүр...лготойб.

...эһала урагшатай ...угалнуудни сүүдхэдээ ...граммаар нэмэнэ. 5 ...болоһон тугалаймни ...нуудни 200 килограмм...нуудни—170 кило... Тэжээлээр лэ бира...гүйхэмди. Сүүдхэдэ тугалда дунда зэргээр 5 килограмм кукурузын силос, 1 килограмм концентрат үгтэнэ. Үбһэ нэмэжэ үгтэбэл һайн бэлэй. Иигээд ногооной бултайжа эхилхэдэ тугалнууднай бэлшэжэ орохо.

Партиин ЦК-гэй мартын Пленумэй тогтоолтой танилсажа, улам зоригтойгоор ажаллажа байнабди.

З. Литвинцева,
Бичурын совхозой тугалшан.

ҺОНИРХОЛТОЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Суута кукурузашан—ниитын шалгагша дүй дүршэлтэйгөө танилсуулба

Тээсгэн республикымнай суута кукурузашадай нэгэн, ниитын шалгагша Николай Иннокентьевич Дампилов манай Прибайкалиин аймагай колхозуудаар ябажа, кукурузын тарилгада тэдэнэй хэр зэргэ бэлдэжэ байһаниие хаража ерээ һэн.

Нүхэр Дампилов гансал ажахы бүхэндэ бии байһан дутуу дундануудые тэмдэглээд лэ ябаагүй, харин тэдэниие яажа усадхахаб, хайшан гэбэл, кукурузын үндэр баян ургаса абахаб, юу хэхэ ёһотойб гэжэ кукурузашадта тодо һонороор хэлэжэ үгөө. Шалгалтын һүүлээр аймагай кукурузашадай семинар боложо, тэндэ Николай Иннокентьевич хэдэн һонирхолтой ажаглалтануудые хэһэн байна.

Удаань кукурузын тарилгын агротехникэ тушаа өөрынгөө дүй дүршэлһөө нилээд олон һонирхолтой жэшээ баримтануудые харуулаа.

— Зарим кукурузашад наг шэбхэеэ таряалан дээрэ гаргаад, ехэ ехээр обоолхые оролдоно. Минии һанахада энэнь буруу. Юуб гэхэдэ, хабар тэрэниие тараахын тула баһал ехэ хүсэн гараха болоно. Гадна обоолһон шэбхын дорохи газарынь хожом болотор гэдэхэгүй ха юм. Тиигэнхаар, шэбхээ таряалан дээрээ абаһаар тараагаадхихада хабар тэрэнь һайрамай уһантай худхаржа, газартаа ёһоор шэнгэхэ байна. Наг шэбхэеэ үй бутаруулхын тула томо модонуудые холбоод, шлейф, борной түхеэрхэ хэрэгтэй. Аймагайтнай олонхи ажахынууд хабар тарихаһаа недели урид газараа хахална, нёдондо зарим колхоз 10—15 хоногшье урид хахалһан байха юм. Тиигэжэ газараа тарихаһаа холо урид хахалжархихада шиг нойтониинь ёһоор баригданагүй, хаташана,— гэжэ түрүү кукурузашан хэлэнэ.

— Кукурузаа квадратно-гнездовой аргаар тарихадаа, нүхэн бүридэ дунда зэргээр 6—7 үрэһэ хэжэ, 5 сантиметр тухай гүнзэгыдэ тариха шухала. Хэрбээ тэрэнһээ гүнзэгыдэ таригдабал, ургасань хожомдожо гарадаг, саашадаашье мүртэй түргэн ургадаггүй. Тарихадаа сеялкынгээ хойноһоо каток гү, али сахаригуудые шагтагалжа, газарай хүрьһэ тэгшэлэн, шиг нойтыень хушаха хэрэгтэй.

Ургасын хойноһоо хайшан гэжэ харууһалха тухай тэрэ сугларагшадта хөөрэжэ үгэһэн байна.

Кукурузын ургасада нэмэлтэ тэжээл—минеральна үтэгжүүлгэ оруулха асуудалда нүхэр Дампилов ехэ анхарал хандуулна. Аймагай алишье колхоздо кукурузын газар уһалха арга боломжо бии гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Тиигээд нэгэшье үдэр, хоног гээнгүй, таряалан дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргажа, һайрам элбэгээр тогтоогоод, үгышье һаа, гол горход дээрэ хаалта хэжэ, һубаг канаваар газараа һайнаар уһалхын түлөө оролдохыень кукурузашан, агроном бүхэниие уряалаа.

— Энэ ургамалые һайнаар ургуулжа шадабал, мяха, һү, тоһо, үндэгэн һанаһанда хүрэмэ элбэг дэлбэгээр абтаха бшуу,— гэжэ Николай Иннокентьевич түгэсхэлдөө хэлээ.

Т. Баймин, аймагай «Знамя Победы» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. И. Дампилов

Аяар холын одо мүшэд тээшэ хүнүүдэй ниидэхэ зам нээгдээ

Замбуулинай дайда руу совет хүнэй ниидэһээр нэгэдэхи жэлэй ойдо зорюулагдаһан Москвагай ажалшадай суглаан болобо

Бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанартай ушарай — замбуулинай дайда руу анха түрүүн хүнэй ниидэлгын ойе — манай орон мүнөөдэр тэмдэглэбэ. Замбуулинай дайда руу совет хүнэй ниидэһээр нэгэдэхи жэлэй ойдо зорюулагдаһан суглаанда ниислэлэй ажалшад — завод, фабрикануудай, эмхи зургаануудай, дээдэ һургуулинуудай, научно-шэнжэлэлгын институдай, Совет Армиин болон Далайн-Сэрэгэй Флодой түлөөлэгшэд Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо энэ үдэр сугларһан байна.

Замбуулинай дайда руу түрүүлжэ зам нээгшэ Юрий Алексеевич Гагаринай, хоёрдохи космонавт Герман Степанович Титовой, Никита Сергеевич Хрущевой ерэхэдэ, зал соо сугларһан зургаа мянган хүн хүл дээрээ бодожо, тэдэниие баяр баясхалантайгаар амаршалаа. Никита Сергеевич Хрущев манай Эхэ ороной инаг хүбүүдые эсэгэ ёһоор тэбэриһэнэйнгээ һүүлээр тэдэнтэй хамта Президиумэй һууринууд тээшэ ошоо. Удаань нүхэд Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, М. А. Суслов, Н. М. Шверник, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, мэдээжэ совет эрдэмтэд, конструкторнууд, хүдэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэд, сэрэгэй-начальнигууд, ниислэлэй партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд ерээ. Зал соо үни удаан альга ташалган болоһон байна.

Москвагай ажалшадай суглаае нээхэдээ, Москвагай Соведэй түрүүлэгшэ **Н. А. Дыгай** иигэжэ хэлээ:

— Замбуулинай дайда руу совет хүнэй ниидэһээр нэгэдэхи жэлэй ойе манай агууехэ социалис Эхэ ороной арадууд, бүхы түрүү хүн түрэлтэн мүнөөдэр тэмдэглэжэ, Космонавтикын үдэрые түрүүшынхеэ һайндэрлэжэ байна. Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай эрхэтэн, коммунистнуудай агууехэ ленинскэ партиин гэшүүн — Юрий Алексеевич Гагаринай аяар холын замбуулинай дайда руу түүхэтэ ниидэлгэ хэһэн 1961 оной апрелиин 12-ой үдэрые хүн түрэлтэн хэдэн жэлэй, хэдэн зуун жэлэйшье үнгэрөөд байхада мартахагүй. Совет арадай оюун бодолые, социализмын түгэлдэр хүсые, дэлхэй дээрэхи эгээн түрүү ниитын социалис байгуулалтын тон ехэ булюу һайн байһые энэ илалта эли тодоор харуулжа үгөө.

Замбуулинай хоёрдохи онгосодо лётчик-космонавт Герман Степанович Титовой һуужа, 1961 оной августда илалта түгэлдэр ниидэлгэ хэһэниинь манай Эхэ ороной экономическа болон техническэ талаараа түгэлдэр хүсэтэй, манай эрдэмтэдэй, инженернүүд болон хүдэлмэришэдэй угаа ехэ оюун бэлигтэй байһые дахяад эли тодоор гэршэлжэ үгэһэн байна.

Ниислэлэй ажалшадай зүгһөө Н. А. Дыгай Ю. А. Гагариниие, Г. С. Титовые Космонавтикын үдэрөөр дашарамдуулан, халуунаар амаршалаа.

Суглаан нээгдэһэн дээрэ соносхогдобо. Зал соо Советскэ Союзай гимнын аялган зэдэлээ. КПСС-эй ЦК-гэй Президиум хүндэлэлэй президиумдэ угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгагдаһан байна.

СССР-эй Наукануудай акадэмиин президент **М. В. Келдыштэ** үгэ үгтэбэ.

Замбуулинай дайда руу хүнэй анха түрүүн ниидэхын урда тээ совет эрдэмтэдэй угаа ехэ зохёохы ажал хэһэн тухай тэрэ дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байна. Газарые тойрон дабшадаг советскэ түрүүшын хэмэл одоной 1957 оной октябриин 4-дэ табигдаһанһаа хойшо хэмэл одонууд болон замбуулинай ракетэнүүд юртэмсэ огторгой руу бүри олоороо гүнзэгырэн ородог боложо эхилээ. Тэдэ хадаа хамагай түрүүндэ газарта дүтүүрхи, хожомынь холын наранай системэ шадарай замбуулинай дайдын шанар тухай шэнэ шэнэ мэдээнүүдые удаа дараалуулан үгэдэг болоһон байна.

Планетэнүүдэй хоорондын дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар эгээн шухалын шухала алхамуудые совет эрдэм ухаан болон техникэ тодорхойлоо гэжэ президент онсолон тэмдэглээ.

Замбуулинай дайда руу ниидэхэ «Восток» гэжэ онгосые байгуулха, космонавтын Газар дээрэ гэмгүй һайнаар бусажа ерэхэ талаар үзэгдэһэн бүхы бэрхэшээлнүүдые дабахын тулада эрдэмтэд болон конструкторнуудай угаа ехэ ухаалан зохёохы хүдэлмэри хэһэн тухай академик М. В. Келдыш саашань хэлэһэн байна.

Жэл үнгэрөөд байна. Юрий Алексеевичын габьяа гаргаһан үедэ ажаһууһан бидэнэр замбуулинай дайда руу хүнэй анха түрүүн ниидэлгын ямар ехэ һүр жабхалантай, удхашанартай байһыень бүри һайнаар мэдэрдэг боложо байнабди. Бүри холын замбуулинай ниидэлгые улам удаан саг соо хэхэ зам нээгдэһэн байгаа. Мүн тэрэ жэл соогоо советскэ хоёрдохи лётчик-космонавт Г. С. Титов «Восток-2» гэжэ замбуулинай онгосодо һуугаад ниидэхэдээ, Газарые 17 дахин тойроһон байгаа.

Советскэ замбуулинай онгосонууд улам улам бүри холуур ниидэдэг болохо. Нэгэ хэдэн сагай үнгэрөөд байхада онгосо-одонууд Газар дээрэ эгээн түргэнөөр харилсаа байгуулха онол арга боложо үгэхэ байна.

Эб найрамдалай, дэбжэлтын тугые барижа ябадаг манай агууехэ социалис Эхэ орон эб найрамдалай болон хүн түрэлтэнэй аша туһада зорюулан, замбуулин юртэмсэ руу ниидэхэ зам нээжэ үгөө гэжэ академик М. В. Келдыш үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ. Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар советскэ болон Американ эрдэмтэдэй харилсаа холбоо байгуулха тухай США-гэй президент Дж. Кеннедидэ Советскэ правительствые толгойлогшо Н. С. Хрущевой эльгээһэн бэшэг мүн лэ иимэ энэрхы һайн һанал бодолоор нэбтэрэнхэй гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглээ.

Удаань гүрэнэй нэгэдэхи подшипнигай заводой хүдэлмэришэн **А. В. Викторов,** СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент **С. Н. Вернов** гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Сугларагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, совет арадай алдарта хүбүүн Юрий Алексеевич **Гагарин** трибуныин дэргэдэ ерээ.

— Замбуулинай дайда руу аяар холын замые хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүн табиха үгаа ехэ зол хубиин Советскэ Союзай эрхэтэн намда тудаһандань хизаарлашагүйгөөр баярланаб, омогорхоноб. Намайе хүмүүжүүлэн ургуулһан, эрдэмдэ һургаһан, самолёт жолоодохо шадабари олгоһон, тиигээд замбуулинай хүсэн түгэлдэр онгосые намда найдаһан түрэл партидаа, правительстводаа, манай арадта би хододоо үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэхэ байнаб гээд тэрэ хэлээ.

Замбуулинай дайда руу хүнэй анха түрүүн ниидэлгэһээ хойшо үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые гаргаха зуураа, совет хүн бүхэн партиин шэнэ Программаар табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ өөрынгөө туһа нэмэри оруулалсахые хүсэнэ. Бидэнэр, космонавтнууд, мүн лэ бага бэшэ ажал хэхэ ёһотой болонобди. Байн байн шэнэ ниидэлгэнүүд хэгдэхэ. Бидэнэр замбуулинай дайда руу удаадахи ниидэлгэнүүдые ганса гансаараа бэшэ, харин пассажирнуудтай онгосонуудаар ниидэхые хүсэнэбди. Саашадаа Һара, Марс болон бусад планетэнүүд тээшэ ниидэлгэнүүд хэгдэхэл байха.

Удаань, Европын, Азиин, Африкын, Америкын оронуудта аяншалһан тухайгаа космонавт сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

Парти, правительствын ямаршье даалгабаринуудые дүүргэхээр бэлэн байнабди гэжэ Ю. А. Гагарин космонавтнуудай зүгһөө найдуулаа.

Лётчик-космонавт Герман **Титовой** трибуныин дэргэдэ ерэхэдэ, тэрэниие сугларагшад халуунаар угтаа. Совет арадта баһа нэгэ һайндэр—Космонавтикын үдэр мүнөө бии болобо. Энэ хадаа ажалай, байгаалиин хүсэнүүдые хүнэй ухаан бодолой илаһан гайхамшагта һайндэр болоно. Али бүхы нээлтэнүүдые хэжэ, байгаалиин хүсэнүүдые мэдэлдээ абажа байһан совет хүнүүдэй Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр баатарлигаар ажаллажа байһыень бидэнэр харанабди гэжэ тэрэ хэлээ.

Гадаадын оронуудта ябахадаа хараһан, үзэһэн юумэ тухайгаа Герман Титов хөөрэһэн байна.

***

Совет арадай түүхэтэ габьяа үеын үедэ мартагдахагүй. Энэ габьяа хэдэн олон миллион хүнүүдэй нюурнуудые гэрэлтүүлэн баясуулна. Советскэ Союзай гимнын ирагуу һайхан аялга ордон дотор зэдэлбэ. Энэ хадаа ажалай болон ухаан бодолой шэнэ илалтанууд тээшэ, замбуулин юртэмсые шэнжэлэн мэдэхэ талаар шэнэ амжалтанууд тээшэ уряална.

(ТАСС).

ҮНЕЭН БҮРИҺӨӨ—516 ЛИТР ҺҮ

Хоёр жэлэй урда тээ Софья Петрова һаалишан боложо, Бичурын совхозой гурбадахи отделениин һаалиин фермэдэ ерээ бэлэй.

— Юундэшье һаалишан болообиб даа,—гэжэ залуу һаалишан түрүүшээр ядархадаа һанадаг байгаа. Түрүүшын бэрхэшээлтэй саг үнгэржэ, дүршэлтэй һаалишадһаа жэшээ абажа, нилээд шадабаритай болоо. Нёдондо даалгагдаһан 14 үнеэдэйнгээ тус бүриһөө 1350 литр һү һаажа, мүрысөөндэ дунда зэргээр гаралсаба.

Байгша ондо оролдосотой һаалишан 1700 литр һү үнеэн бүриһөө һааха гэһэн зорилго урдаа табяад, бүрил һайнаар ажаллажа оробо. Оролдолгонь миин хосоорогүй. Үнгэрһэн гурба һарын туршада тэрэ үнеэн бүриһөө 516 литр һү һаажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ жагсаба. Мүнөө Майн 1-нэй һайндэрэй урда тээхи социалис мүрысөөндэ оролсожо, эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр хүдэлжэ байнхай. Софья Петроваһаа жэшээ абамаар.

И. Ткачев,
хүдөө бэшэгшэ.

ОНЬҺОЖОРУУЛАГДАҺАН ЗАВОД ГЭҺЭН НЭРЭЭ НЭРЛҮҮЛЭЭ

Улан-Удын механизированна шэлэй заводой партиина организацииин тоосоото-hунгуулиин суглаан һаяшаг үнгэрбэ. Тоосоото үе соо КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар 7 хүн, кандидадһаа партиин гэшүүндэ 6 хүн абтаһан байна. Эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдадаг байгаа һаа, заводой партиина организаци үшөөшье олон коммунистнуудтай болохо һэн. Тус заводто үйлэдбэриин түрүүшүүл—коммунис ажалай ударнигууд, алба хаагшад, инженер, техничүүд яһала олон ха юм. Энэ үе соо заводой бүтэлэчнэ, летотарна цехүүдэй, гэр байрын таһагай партиина организацинууд нэгэшье хүниие партиин гэшүүндэ аблагүй.

Заводто хиналтын дүрбэн комисси эмхидхэгдээ һэн. Коммунистнууд Мухраев, Зимин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг комисси илангаяа һайнаар хүдэлнэ. Харин коммунистнууд Димов, Кочкин гэгшэдэй ударидаһан комисси муугаар хүдэлһэн байна. Цехүүдэй партиина организацинуудай дутуу дунда юумэнииинь юуб гэхэдэ, нэн түрүүн партиина суглаагаа болзор соонь үнгэрэдэггүй, аб адлихан асуудалнуудые зүбшэдэг байба. Мүн хүдэлмэриишэдэй дунда ойлгуулгамжын хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Энээнһээ болоод коммунистнууд Перов, Денисов, Бальчугов, Кардоненко гэгшэд ажалдаа һогтуугаар ерэдэг, заримдаа цех соо архи ууханшье ушар ушардаг гэжэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд **Симин, Ануфриев, Ступаков** болон бусад шангаар шүүмжэлээ.

Заводой партиина организацин дэргэдэ агитколлектив эмхидхэгдэнхэй. Тус агитколлективтэ 113 агитатор тоологдоно. Коммунист Субачевой хүтэлбэрилдэг агитколлектив һүүлэй үедэ мүртэй юумэ хэнэгүй. Мүн нүхэдэй, сүүд, эхэнэрнүүдэй советэй хүдэлмэри тухай хэды үгэ хэлэлтэй. Заводой дэргэдэ эмхидхэгдэнэн нүхэдэй сүүд һүүлэй үедэ гансал ажалһаа хожомдодог, ажалдаа ерэдэггүйшүүлые шүүмжэлхэһээ гадна, ондоо юумэ хэнэгүй. Нүхэр Гричинагай хүтэлбэрилдэг эхэнэрнүүдэй совет баһал ажал хэрэгтээ ёһо тэдыгээр хандадаг болонхой гэжэ коммунистнууд шүүмжэлээ. Тэрэшэлэн заводтохи «Знание» бүлгэмэй, клубай, библиотекын хүдэлмэриие үгэ хэлэһэн коммунистнууд шүүмжэлһэн, тэдэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха талаар һанамжа, дурадхалнуудаа хэлэһэн байна.

Партиина организациин ябуулдаг эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һайжарһан дээрэһээ үнгэрэгшэ жэлдэ заводой коллектив яһала һайн амжалта туйлаһан байна. Тиигэжэ дүрбэдэхи квартал да бүри шуумар түргэнөөр ажаллажа, хараалагдаһан түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн бэлэй. Тоосоото үе соо 75,3 мянган түхэригэй алмалта үгэхэ уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын 140 дурадхал үйлэдбэри дээрэ нэбтэрүүлэгдэ. Хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулха хэрэгтэ коммунистнууд Пузенко, Болотов, Горбатенко, Рукавишников Птицын, Гусев гэгшэд эдэбхи үүсхэлтэйгээр хандажа, олон дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн байна. Тоосооото үе соо 222 хүндэ коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. Заводой хүдэлмэриишэд партиин XXII съездые угтуулан, мүн съездынгээ һүүлээр мүрысөөнэйнгөө долги заахашье һуларуулангүй ажаллажа, заводоо түрүү предприятинуудай зэргэдэ гаргажа шадаһанииинь һайшаалтай. Машинно-ванна цехын коммунист Ступаковой ударидадаг бригада гурбан жэлэй туршада мүрысөөндэ эрхимлэжэ, жэлэйгээ түсэб декабриин 20-до дүүргээ һэн. Тиигэжэ эдэнэр түсэбһөө гадуур 71 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл оронойгоо барилгануудта бэлэглэһэн байна.

Амжалтын хажуугаар дутуу дундануудта тушаа хэдэн үгэ хэлэлтэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ яһала һайн амжалта туйлаһаншье һаа, долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ эмхидхэлэйнгээ хүдэлмэри бага зэргэ һуладханхай. Юуб гэхэдэ, 1962 ондо үнгэгэ абахадаа түсэбһөө гадуур 50 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилхэ гэжэ үгэсэ үгэһэн юм. Абаһан энэ уялгань хоёр һарын дүнгөөр дүүргэгдээ бэшүү. Тиимэһээ заводой хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө арга боломжонуудые хүсэд тоолохо эзэнгүй, ёһын ёһо тэдыдэ дунда зэргын тоо багасаад гэжэ айхан болоно. Саашадаа энэ алдуугаа заһажа, үшөө ехэ уялга абаха зорилго урдаа табиха ёһотой. Заводой гол цехүүдэй нэгэн болохо хамһабариин цехынхид өөһэдынгөө алдуу эндүүнүүдые заһаха, усадхахын хойноһоо оролдоногүй. Эдэнэрэй гэмээр заримдаа шэл шапагшад хүшэр хүндэ байдалда ородог. Үнгэрэгшэ жэлдэ эдэнэрэй гэмээр 1726 хүдэлмэриин час гээгдэбди гэжэ гү, али энэ сагые ашаггайгаар хэрэглээ һаа, 212 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл үйлэдбэрилхэ аргатай байгаа. Энээн тушаа үгэ хэлэһэн коммунистнууд **Иванов, Фабричев, Болотов, Оленчич** гэгшэд шүүмжэлээ.

Тэрэшэлэн шэл бамгалдаг, отолдог, шэл амбарта хэдэг, хамһабариин цехүүд ажалаа хуушан янзаар—бар хүсөөр лэ ябуулжа байнаар. Дурсагдаһан дутуу дундануудаа усадхажа, һайн шанартай продукци гаргахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ, техникээ хэрэглэжэ, заводойгоо алдар солынь бү алдая гэжэ үгэ хэлэгшэд зүб лэ дурадхаһан байна.

Улан-Удын трикотажна фабрикын утаһа ээрэгшэдэй бригадые ударидагша Валентина Гармаева үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхана. Комсомол Гармаевагай хүтэлбэридэг энэ бригадада һаяхан коммунис ажалай бригада гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Валентина Гармаева ажалдаа.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

„Агитаторай блокнот"

КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда, агитациин таһагай хэблэдэг «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ—5—6-дахи номер һаяхан хэблэлһээ гараба. Тус блокнодой номерто хэблэгдэһэн материалнууд ажахын тоосоое нэбтэрүүлжэ байһан бригада, фермэнүүд болон колхозуудай зарим дүнгүүдые согсолон харуулна.

Блокнодой түрүүшын хуудаһанда «Коммунис байгуулалтын ударна фронт» гэһэн түрүү бэшэг толилогдонхой.

КПСС-эй Бурядай обкомой нэгэдэхи секретарь **В. Р. Филипповэй**,—«Ажахын тоосоое—бүхы һалбарида нэбтэрүүлхэ», КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи нийтын наукануудай Академиин аспирант **А. Рандинай**,—«Совхозуудта ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ» гэһэн статьянууд хэблэгдээ.

«Бага гаргашатайгаар ехэ продукци абадаг болохо» гэһэн статьягай автор—Кяхтын «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ **Н. Ф. Иванов** колхозоо яагаад ажахын тоосоондо оруулһан тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэнэ. Мүн энэдэ Кударын совхозой партком секретарь **Г. Дашиевай**,—«Коммунистнууд түрүү зэргэдэ», Тарбагатайн «8-ое Марта» колхозой түрүүлэгшэ **А. Ткачевой**,—«Эзэн ёһоор», Сэлэнгын «Коммунизм» колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр **Баирбиликтуевай**,—«Колхознай ажахын тоосоондо орохонь» гэһэн болон бусад статьянууд толилогдонхой.

Партиина суглаанай үүргэ улам дээшэлнэ

Үдын урда бэеэр трамвайн харгын мухардатар ошоходо мантан томо сагаан байшангууд харагдажа байха. Энэмнай коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэжэ суурхаһан сэмбын фабрика гээшэ.

Тэндэ далан зурган коммунистнуудай олонхинь үйлэдбэриин эгээл харюусалгатай участогуудта хүдэлнэ. Тэдэнэр өөһэдынгөө хамтын суглаанууд дээрэ эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, тусхай шийдхэбэринүүдые гаргаад, тэдэнээ бэелүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Эндэ партиина суглаан һара бүри зарлагдадаг. Ээлжээтэ суглаан дээрэ ямар асуудалай зүбшэн хэлсэгдэхэ байһаниие партиина бюро (секретарынь М. Г. Семенькова) уридшалан ханамжатайгаар зүбшэдэг байха юм. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлэй декабрь һарада «КПСС-эй XXII съездын дүнгүүд ба партиина эхин организациин зорилгонууд» гэһэн асуудалтай партиина суглаан дээрэ коммунистнууд В. А. Федоренко, Ф. Т. Гончаров, В. И. Шиганов гэгшэд ажалшадай ажаһуудал газарта ойлгуулгамжын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулха тухай эрилтэ табяа һэн. Коммунистнуудай энэ эрилтые суглаан хараадаа абажа, тусхай шийдхэбэри абаһан байгаа. Тус тоотолые бэелүүлхын тула партиина бюро нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Фабрикада дүтэ ажаһуудаг ажалшадай дунда ойлгуулгамжын хүдэлмэри ябуулха агитаторнуудаар һайн бэлэдхэлтэй алба хаагшад, инженерүүд, техничүүд, хүдэлмэриишэд томилогдоһон байна юм. Тиихэдэ байгша оной январь һарын эхин багаар агитаторнуудай зүблөөн болож «Мүнөөнэй уласхоорондын байдал» гэһэн лекци, «һуурин тосхоной ажалшадай дунда ябуулагдаха ойлгуулгамжын хүдэлмэри тухай» гэһэн элидхэл уншагдаа һэн. Зүблөөндэ хабаадаһан агитаторнууд ойлгуулгамжын хүдэлмэриин дүй дүршэлөө халан абалсаа.

Партиина суглаанай шийдхэбэриие партиина бюрогой нигэжэ бэелүүлһэнэй ашаар мүнөө тэндэхи һуурин тосхоной ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри түсэбэй ёһоор ябуулагдана. Ойлгуулгамжын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаад, парти, правительствын шийдхэбэринүүдые сагтаа болзортонь хэлэжэ ойлгуулдаг агитатор коммунистнууд М. В. Семеньков, В. И. Говенько, Е. Б. Хадыкова, комсомолшууд Светлана Мирлас, Нина Ступицина, Серафима Гребенюк болон бусад хэдэн хүнүүдые һуурин тосхоной ажалшад «манай эгээл хүндэтэй айлшад» гэжэ магтан нэрлэдэг болонхой.

Мартын 18-да үнгэрһэн СССР-эй Верховно Советэй һунгалтада бэлэдхэхэ үедэ ажалшадай дунда партиина эхин организациин 70 гаран агитаторнууд ойлгуулгамжын хүдэлмэридэ хабаадалсаа. Тэдэнэр өөһэдтөө даалгагдаһан участогуудтаа мүнөөшье ошожо һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэжэ, ном, газетэ, журнал уншажа ажалшадые һонирхуулна.

Партиина бюро партиина суглаанай зүбшэлгэдэ үйлэдбэриин шухала асуудалнуудые саг сагтаа табина. Байгша оной февраль һарын эхээр «Сэмбэ нэхэхэ түсэб ямараар бэелүүлэгдэнэб, тэрэнэй шанар хэр зэргээр дээшэлнэб» гэһэн асуудал хэлэлгэдээ һэн. Тус асуудалаар сэмбэ нэхэдэг цехын начальник КПСС-эй гэшүүн В. И. Шигановай тоосоон шагнагдажа, хэдэн олон коммунистнууд һанамжаа хэлэжэ, үнэтэ дурадхалнуудые оруулһан байна. Суглаанай шийдхэбэриин ёһоор, сэмбэ бударгые үшөөл һайн шанартай, һайхан үнгэ зүһэтэй болгохын түлөө бударгын цехтэ хэдэн олон хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Жэшээлхэдэ, КПСС-эй гэшүүн механик В. А. Федоренко ноһоо бударгын аппаратда тусгаар оньһожоруулга зохёожо тодхоһон байна. Энээнэйнь ашаар ноохон нэгэ жэгдэхэнээр, һайн шанартайгаар бударгадана.

Партиина суглаанда хирэ зэргэ болоод лэ партиина ажабайдалай һонирхолтой асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Байгша оной мартын 15-да «Партиина организациин саашадаа ургалта тухай» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Энэ асуудал тушаа үгэ хэлэһэн коммунистнууд Е. Ф. Гаськова, М. Ф. Завгородняя, В. Е. Ноздреватых, К. П. Альцман болон бусад партида нэн түрүүн ажалдаа эрхим амжалта туйлагша, нийтэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадагша хүдэлмэришэдөө абаха ёһотойбди гэжэ онсолон тэмдэглээ.

Партиина суглаанай шийдхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ эндэхи коммунистнууд бултадаа эдэбхитэйгээр хабаадана.

Сэмбын фабрикынхидай ажалай амжалта туйлахадань партиина суглаанай ехэхэн нүлөөтэй байһанинь элитэ. Юуб гэхэдэ, үйлэдбэриин шухала участогуудта коммунистнууд ажаллана. Сэмбэ нэхэхэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые 104 процентээр үлүүгээр дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур таба мянган метр эрхим шанартай сэмбэ нэхэгдээ. Тиихэдэ «Сюрприз», «Байкал», «Саяны» гэһэн нэрэтэй. шэнэ сортын сэмбэ мүнөө нэхэжэ захаланхай. Уданшьегүй эдэ сэмбэ, гансашье манай республикын магазинуудта бэшэ, түрэл оронойнай бэшэшье нютагуудаар гаража, ажалшадай эрилтые хангалтада нилээд нэмэри болохо гээшэ.

Д. Шагдуров, КПСС-эй Октябрьска райкомой инструктор.

Ленинградай электромеханическа заводой пластмассаар юумэ бүтээдэг, үнгэлдэг цехүүд шэнэдхэн нэлбэгдэжэ, оньһожоруулагдаһан поточно лининүүд тодхогдоно. Үнгэлэлгын цехтэ гальваническа аргаар детальнуудта сайр болон никель гүйлгэдэг автомат тодхогдоо. Автомадые нэгэ хүн хүдэлгэжэ үйлэдбэриин бүхы хүдэлмэри дүүргэжэ байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: оператор В. Б. Смирнов автомадые хүдэлгэдэг пультын дэргэдэ байна.

ТАСС-эй фотохроника.

УДЭРЭЙ ТЕМЭДЭ

Хабар үнгэрхэ... шамдахаар бол...

Хабарнайшье өөрынгөө һуури лаб батаар эзэлжэ, удэр хоног үнгэрхэ тума наранайшье элшэ шангадажа, урин дулаан сагнай хүсэдөөр лэ ерээ гээшэ. Залуушуул зунайнгаа хубсаһанда орожо, саб байса гоёод ябадаг болобо.

Наранай нэгэ жааха үлүүхэнээр шараад орхибол, эдир багашуулһаа эхилээд наһатайшуул хүртэрээ унда харяаха юумэ бэдэрээд гүйлдэжэ ха юм даа. Тэрэншье гайхалтай бэшэ—«саг сагтаа, сахилза хүхэдөө» гэлсэгшэ һэмнай.

Тэд унданайнгаа ехээр хүрэхэдэ эгээ мүнөө налтайб? Яахиншье аргагүй! Унда харяаха уһанай зүйл даб гээд олохогүйт! 4-дэхи, 10-дахи, 17-дохи, 83-дахи магазинуудта ундалха зүйл бии гээшэ. Тэрэ дороо аяга уһа уухын тула бүхэли шэл уһа абаад хайшан гэхэбши? Тиигэдшье магазин соо уһа ууха болохогүй ха юм. Үйлсэдэ гаража, хоолойгоорнь гудамхихал ушар бии. Ехэл аягүй... Зай, аргынь олохо уубашье гэлэйт, хоохон шилээ ялтайб. Магазиндаа дахин орожо, ооширто байжа, тэрэнээ һөөргэнь тушааха баатай болохош. Тиигэһээр байтараа һөөргөө унданшье хүрэжэ магад.

Иимэ таарамжагүй байдал зайсуулха саг орожо ерэһээр үнинэй. Гэтэр городоймнай үйлсэнүүдээр унда наймаалдаг киоскнууд, автомадаар хүдэлдэг тусхай түхеэрэлгэнүүд хаалтатай байнаар. Горпищеторг, столовонуудай трест хабар, зунай үедэ наймаа эрхилхэ асуудал тушаа мүртэйгөөр бодомжолоодүй һууһаар.

Горпищеторгын директор нүхэр Аржанов хабар, зунай үедэ худалдаа наймаа эмхидхэхэ түсэб табиха гэһэн захиралта аяар мартын эхээр товаровед нүхэр Кулябинада үгэһэн байгаа. Тээд т... ралта мүнөөшье боло... сэндээ ороодүй, тэр... һын дүүргэлтэшье ... мартажархинхай хаш...

Унда худалдаа 19... түхеэрэлгэ, 12 ябаг... Ленинэй, Коммун... Смолиной үйлсэнүүд... болгохо хэбэртэй ... бии. Тиихэдэнь хажу... үйлсэнүүд тушаа ха... гэжэ асуухада, «гор... хаар ажаһуугаашад ... рэдэгүй, ундалхаа ... гүй юм» гэхэшүүгээ... торгоорхин бододог.

Худалдаа наймаа ... элдэб эмхи зургаану... баатай киоскнууд ... нууд эндэ тэндэ ... «Рекорд» ресторанай ... кино, оперо, балетэй ... дэргэдэхи, городой ... шондохи павильону... олон киоскнууд һа... заараа байдаг. Сэх... хэдэ, эдэ бүгэдые ... жа, түхэл шарайень ... эхилхээр саг тула... Гэбэшье зарим нэг ... рилэгшэд энээн туша... шэ татаагүй байдал... гэмшэлтэй.

Горпромторгдо му... тагдалнууд яһала ... промторгын магазин... лон главунивермагта ... майка, трусы, купаль... нууд элдэб түхэлэй ... тал гэхэ мэтэ хэрэгт... байха гээ һаатай ба... хагүй.

Ушар иимэһээ ниис... тын худалдаа наймаа ... дэг эмхи зургаанууд ... хала асуудалда онсо... нала хандуулжа, түрг... дүү хэмжээ абаха ... ошожо байна, шамд... лоо.

Д. Ко...

... горсоведэй гүйсэ... худалдаа наймаан... таһагые ...

Наймаалагша нангин хэрэг бүтээлсэнэ

Мухаршэбэрэй Хүсөөтэ нютагтахи магазинда Батуев Мүнхэ хүдэлдэг юм. Энэ нүхэр 7-дохи жэлээ наймаалагшаар хүдэлжэ зуу-раа хүн зондо номо хон даруухан... хандадаг, һүүлэй үедэ һарынгаа түсэб 105—140 проц. хүрэтэр дүүргэжэ, хүрэтэр түрүү зэргэдэ гараһай. Нүхэр Батуев гол хүдэлмэриингөө хажуугаар агитаторай үүргэ һайн... гэнэ. Газет... нэ шэнэ һо... риалнуудые ... хододоо ... жэ, ойлгуу... дэг юм. ...

Д. ...

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮ...

„Радиодамжуулганууда хэлэн ту...

Иимэ гаршагтай нүхэр Лодон Линховоиной бэшэһэн статья манай газетын мартын 22-ой номерто толилогдоһон байгаа.

БурАССР-эй министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи радиодамжуулгын болон телевидениин комитедэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Ч. Намжилов энээн тушаа иимэ мэдээсэбэ:

— Нүхэр Л. Линховоиной статья манай комитедэй тусхай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тэндэ табигдаһан эрилтэнүүд болоод шүүмжэлхы ажаглалтануудые юрэнхы дээрэ зүб гэжэ тоологдоо. Үндэһэн бурят хэлэнэйнгээ аялга нугалбариие эбдэнгүйгөөр, тодо һанир... болохын тула ... нууд харалагдаба. Дууш... нэр В. Лубсанов дикт... логдоо. Шадабаритай зар... басагадые шэлэн олохо... эдэбхитэйгээр хабаад... шиидхэгдээ.

Бурядай орфоэпиин та... согүй, балар асуудалн... рүүлжэ, зүб шиидхэбэр... на комплексно институт... шэг шэнжэлдэг эрдэмт... га апрелиин арбаадаар ... на.

КОММУНИЗМДА ОРОХО ҮЕДЭ ХҮДӨ... НЮТАГУУДАЙ НИИТЫН ХАРИЛСААНУ... ХҮГЖЭН ХУБИЛХА ТУХАЙ

Манай орон бата найдамтайгаар коммунизм тээшэ дабшана. Энэ түүхэтэ дабшалтын гол шухала зүйлынь материально-техническэ обществын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, материальна болон соёл культурын баялигуудые элбэг дэлбэгээр бии болгожо, хүн бүхэнэй эрилтые хүсэд бүрин хангаха хэрэг мүн. Энээнэй тулада промышленностьшье, хүдөө ажахынгай угаа ехээр хүгжэхэ ёһотой болоно. Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуурие байгуулхада, социализмын үйлэдбэриин харилсаанууд удаа дараалан коммунистическэ харилсаанууд болгожо хүгжөөн хубилаха, хото хүдөө хоёрой хоорондохи, хожомынь—ухаан бодолой ба бар хүсэнэй ажалай хоорондохи ехэхэн илгаанууд усадхаха арга олгохо юм. Хүдөө нютагуудай нийтын харилсаануудые хүгжөөн хубилаха гээшэ энээнэй шухала хубинь мүн.

Коммунизмын байгуулгын мүнөөнэй шатада партимнай хүдөө ажахын талаар иимэ зорилгонуудые гол шухала гэжэ тоолоно: а) арад зондоо эрхим шанартай продуктнуудые, промышленностьдаа түүхэй эд элбэг дэлбэгээр бии болгохо; б) совет хүдөө нютагуудые удаа дараалан нийтын коммунис харилсаатай болгохо, хото, хүдөөгэй хоорондохи илгаае гол түлэб усадхаха. Эдэ зорилгонууд хоорондоо таһаршагүй нягта харилсаатай юм. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүсэнүүдэй тон ехээр хүгжэхэдэнь лэ хүдөөдэхи мүнөөнэй нийтын харилсаануудые коммунис харилсаанууд болгожо хүгжэн хубилха юм.

Хүдөө нютагуудые коммунизмын замаар хайшан гээд хүгжөөхэб? КПСС-эй шэнэ Программа болон, партиин XXII съезд дээрэ Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлнүүд дотор энэ асуудалда тон тодо харюу үгтэнхэй. Колхоз, совхозуудай тон ехээр хүгжэлтын ашаар совет хүдөө нютагуудай коммунизмын замаар саашадаа хүгжэхэ байна. Колхозой байгуулгамжа—советскэ социалистическэ обществын таһаршагүй хуби. Ленинэй кооперативна түсэбэй бодото бэелэлтэ мүн. Колхозууд хадаа олон түмэн жэжэ таряашадай ажахынуудай социализмда ороходо тухай В. И. Ленинэй шэнжэлэн олоһон зам болоно. Жэжэ үмсын эзэн байһан таряашан колхозуудай байгуулагдахада социалис хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэ боло. Социалис хүдөө ажахын үндэһэ һууринь нийтын зөөри, хамтын ажал, шэнэ оньһон техникэ мүн. Колхозуудай ашаар хүдөө нютагуудта мүлжэлгэ сүлөө хүдэлмэрилэгшэд хани ёһоор харилсаха ажаллагаа, социалис ёһоор бэе бэедээ туһалалсадаг болоо.

Колхозууд бии болоһоной хойшо хүгжэн бадаралын арбуун замаар ябаа. Эхин түрүүндэ хүдөө ажахын жажахан предприятинуудай байһан мүнөө колхозууд шэнэ үеын машина техникээр зэбсэгжэһэн угаа томо ажахынууд боложо хүг... шаэнь. 1961 оной ... зуудай дунда зэргын ... онойхитой сасуулбал, ... ериин талмайн ... бодо малнуудайнгаа ... лаар—19 үлүүтэй ... даггүй фондын үнэ ... 205 дахин, мүнгэн ... 138 дахин ехэ боло... уеда колхоз бүхэн 2.74... тын таралгатай, 800 ... бодо малтай, 23 ... рынгай хүсэтэй), 45... тухаригай (шэнэ ... дэй үлүүтэй фондтой ... колхозууд түрүүшын ... муу техникатай, ажал... байгаа, ёдогой тоотог... баадаг гуримтай бай... колхозууд—оньһожо... сэгжэһэн томо ажах... Н. С. Хрущев ... дэрэ хэлээ.

Колхозой ... өврынгөө арга ... байгуулгын дүй ... Энэ үйлэдбэри ... на техникын ... тай һайнаар ... га боломжонуудые ... нөөр ургадхаха ...

(Үргэлжэлэлын... нюурт...

...урядай АССР-эй республикын болон аймагууд ...оорондын хүдөө ажахын органуудай бүридэл

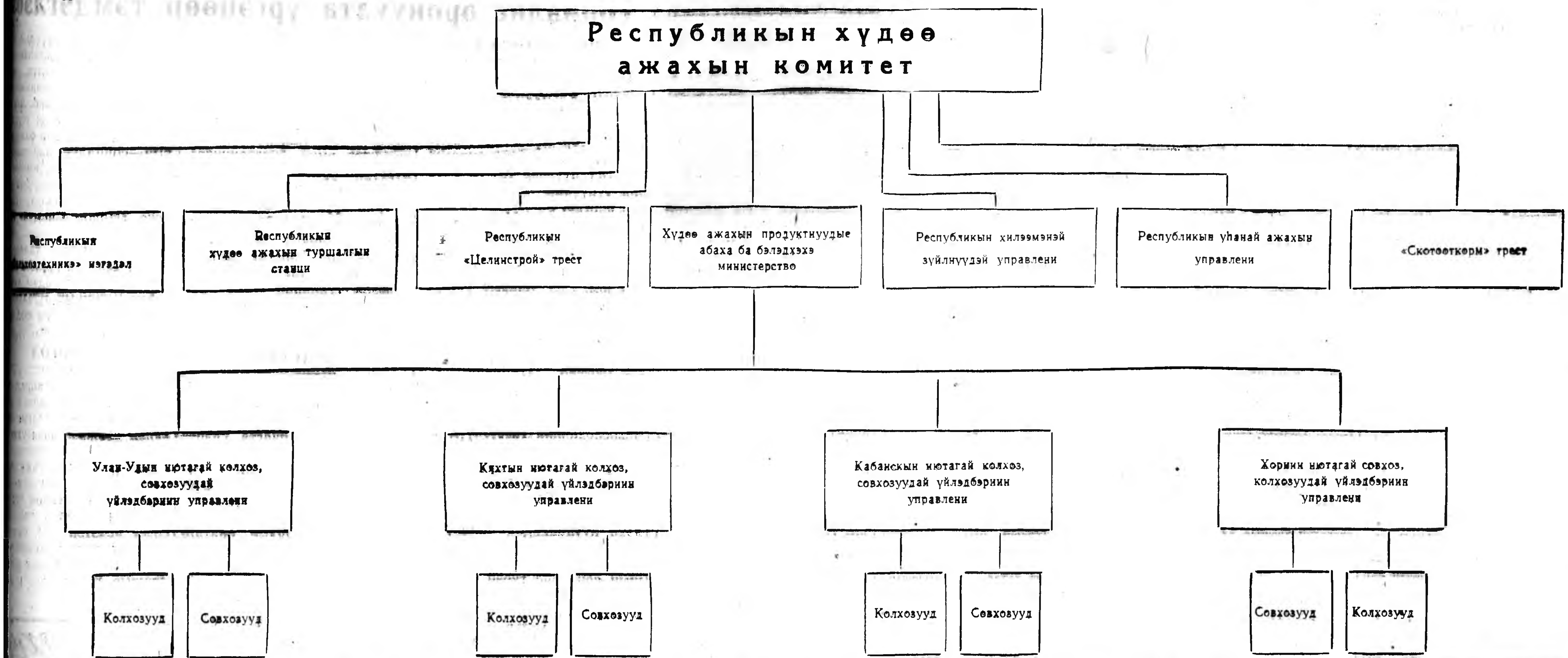

Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управленинүүдэй хилэнүүдые харуулһан карта

(1962 ондо бүхыдөө абтаха хүдөө ажахын продуктнуудай хэмжээн карта дээрэ харуулагданхай)

УЛАН-УДЫН

...колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управ-...

...район, ...аршэбэрэй аймаг, ...гатайн аймаг, ...гын аймаг, ...райн аймаг.	**27 колхоз, 6 совхоз**

КЯХТЫН

...колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин уп-...

...тын аймаг, ...урын аймаг, ...ын аймаг, ...енай аймаг.	**28 колхоз, 7 совхоз**

КАБАНСКЫН

нютагай колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин управлени:

Баргажанай аймаг, Кабанскын аймаг, Байкало-Кударын аймаг, Прибайкалиин аймаг, Түнхэнэй аймаг, Ахын аймаг, Хойто-Байгалай аймаг.	**24 колхоз (олзоборилгын артельнүүд оролсоно), 8 совхоз**

ХОРИИН

нютагай совхоз, колхозуудай үйлэдбэриин управлени:

Хориин аймаг, Яруунын аймаг, Баунтын аймаг.	**9 совхоз, 3 колхоз**

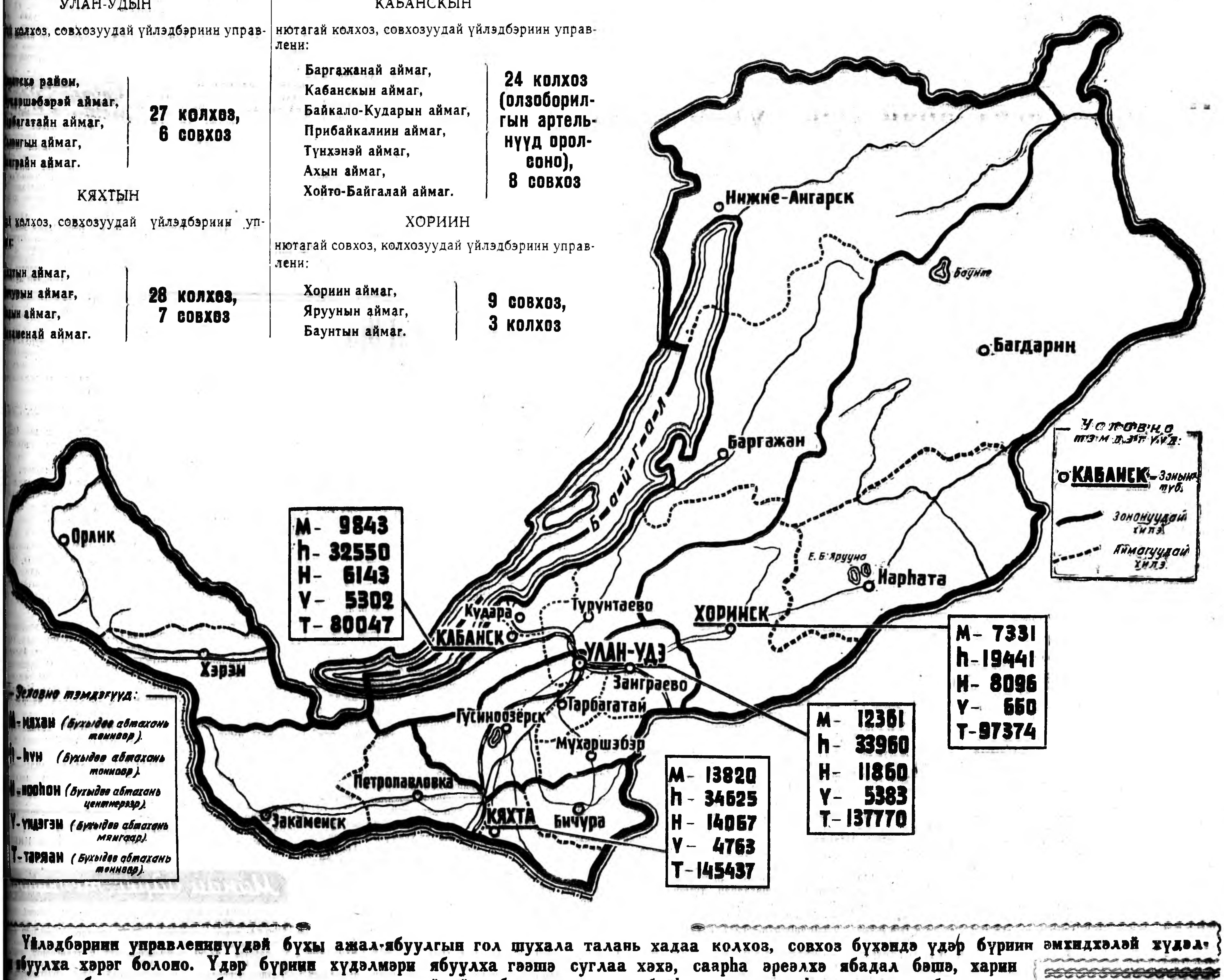

Үйлэдбэриин управленинүүдэй бүхы ажал-ябуулгын гол шухала талань хадаа колхоз, совхоз бүхэндэ үдэр бүриин эмхидхэлэй хүдэл... ябуулха хэрэг болоно. Үдэр бүриин хүдэлмэри ябуулха гээшэ суглаа хэхэ, саарһа эреэлхэ ябадал бэшэ, харин ...ынуудые бодотоор хүтэлбэрилхэ, колхоз, совхозой үйлэдбэридэ хүдэлжэ байһан хүнүүдые һургаха хэрэг болоно.

Н. С. ХРУЩЕВ.

КОММУНИЗМДА ОРОХО ҮЕДЭ ХҮДӨӨ НЮТАГУУДАЙ НИИТЫН ХАРИЛСААНУУДАЙ ХҮГЖЭН ХУБИЛХА ТУХАЙ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 2-дохи нюурта)

түрүү колхозуудай туйлаhан ехэхэн амжалтанууд энээниие эли тодоор гэршэлнэ.

Мүнөө колхозууд таряашадай коммунизмда орожо байгаа үндэhэ hуурinь болоно. Үнэхөөрөөшье, колхоз гээшэмнай тон демократическа эмхи ха юм. Хүдөө ажахын артелиин гэшүүд үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ үргэнөөр хабаадалсадаг, энэ ушарта колхознигуудай ниитын болон хубиин аша туhа тааралдадаг, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл угаа ехээр хүгжэдэг. Ажахын ниитын маяг хэлбэринь байха зуураа, колхоз болбол олониитэ зониие сэхэ шууд эмхидхэн жагсаадаг, тэдэниие ажал хүдэлмэридөө оролдосотой hайнаар хандахаар хүмүүжүүлдэг, хани ёhoop, хамтаараа ажаллаха хэрэгтэ hургадаг. Тиимэhээ колхозууд—коммунизмын дүршэлдэ таряашадай hypaxa hургуули мүн гэжэ КПСС-эй шэнэ Программа дотор хэлэгдэнэ.

Гэбэшье зарим нэгэн экономистнууд, нютагуудай практическа хүдэлмэрилэгшэд колхозуудые совхоз болгохо ябадалаар хэтэрхы ехээр дашуурhан байха юм. Энэ хадаа социалис ажахын нэгэ маяг хэлбэри бологшо колхозуудые тоогоогүй ябадал, мүн колхозуудай хүгжэhэн түүхэтэ замые тоогоогүй ябадал мүн байгаа. Колхозуудые али болохоор хүгжөөхэ зам коммунизм байгуулгын хэрэгтэй зохилдоно. Энэ замаар ябахадаа, колхозой зөөриие захиралтын ёhoop гүрэнэй зөөри болгохо бэшэ, харин колхозой зөөриие улам баяжуулха, колхозой экономикые бүри саашань хүгжөөхэ хэрэгтэй болоно. Колхозно байгуулалтын экономическа талаараа дэбжэхэдэ, колхозой зөөриие удаа дараалан бүгэдэ арадай зөөритэй дүтэ болгохо, саашадаа нэгэ ниитэ коммунис зөөри болгохо арга олгоно»,—гэжэ Программада тэмдэглэгдэнхэй.

КОММУНИЗМ ҮРГЭН ДАЛАЙСАТАЙГААР байгуулгын үедэ колхозуудай хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд партиин Программа дотор тодорхойлогдоо. Хүдөө ажахын артель коммунизм байгуулгын үедэ улам шэнэ удхатай болоно, удаа дараалан бүгэдэарадай предприятиин шэнжэтэй болоно. Колхозуудай хубаагдадаггүй фонд саг үргэлжэ ехэ болоно, хүдөө ажахын продукци бүтээлгэдэ хамтын ажахын ниитэ хэмжээн ехэ боложо, үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ демократическа гурим ёhон хүгжэнэ, кадрнуудайнь мэргэжэл дээшэлнэ. Энээнтэй хамта үйлэдбэриие ажахын тоосооной аргаар эмхидхэлгэ хэрэглэгдэнэ, ажалай түлөөhэнэй маяг хэлбэринүүд hайжарна, колхозуудай хоорондын экономическа холбоо барисаан бэхижэнэ. Колхозуудай экономическа хүгжэлтэнь ажалай гуримые, эмхидхэлые, түлөөhые гүрэнэй предприятинуудайхитай улам адлирхуу болгохо, ажалай түлөөhэ hара бүри заатагүй түлэжэ байха аргатай болгохо юм.

Хүгжэлтынгөө тусгаар шатада колхозуудай ниитын ажахы колхознигуудай эрилтые бүрин хангаха, харин артелиин гэшүүдэй хубиин зөөри үгы болохо байна. Хүдөөгэй ажалшад хамтын столовонуудые, пекарни, прачечна, үхибүүдэй ясли, садуудые, мүн клуб, библиотекэ, стадионуудые хэрэглэдэг болохо байна. Колхозууд улам хүгжэжэ, экономическа талаараа хүдөө ажахыдахи бүгэдэарадай предприятинуудтай адли тэгшэ, тон ехэ хүгжэлтэтэй оньhожоруулагдаhан ажахы болохо юм.

Хүдөө ажахын олохон түрүү артельнүүдэй дүй дүршэл колхозуудай экономическа талаараа тон ехээр хубилhые харуулна. Жэшээ болгон Ташкентын областиин Верхнеречинскэ районой «Политотдел» колхозые абаябди. Тус артель ниитын угаа баян ажахытай юм. Энэнь өөрынгөө материально-техническэ үндэhэ hуури бии болгохо, культурно-ажаhуудалай барилгануудые олоор бодхоохо, колхознигуудтаа ехэ түлөөhэ үтэхэ арга олгоо. hүүлшын жэлнүүдтэ энэ колхоздо гурба-дүрбэн таhалгатай 50 гэр баригдаhан, колхознигуудай бүхы гэрнүүд электричествотэй, радиотой болоhон, колхозой гудамжанууд асфальтаар хушагдаhан, тэндэнь ургамал модонууд таригдаhан, мүн водопровод баригдаhан, газ оруулагдаhан, телевизор бии болоhон байна. hургуулинууд, үхибүүдэй сад, яслинууд, клуб, больницанууд, аптекэ, амаралтын гэр, магазин, столово, оёдолой мастерскойнууд, спортын талмайнууд мэтын культурно-ажаhуудалай эмхи зургаанууд энэ колхоздо олон юм. Мүнөө тэндэ интернат- hургуулиин олон дабхар гэр, Соёлой байшан бодхоогдожо байна. Артелиин ниитын ажахы колхознигуудай хубида олзо доход олодог гол арга болоно. Артель соонь хэрэглэмжын ниитын фонд түргэнөөр ехэ болоно. Энэ фондын ашаар хөөрэ ажаллагшад колхозой зөөрөөр түлөөhэгүйгөөр эдеэлжэ, артелиин гэшүүд үхибүүдээ ясли, садуудта түлөөhэгүйгөөр байлгана, колхозой амаралтын гэртэ тэдэнэр түлөөhэгүйгөөр амарна, артелиин үтэлhэн наhатайшуул пенси, тэдхэмжэ абана. Бүгэдэарадай коммунис түхэлэй предприятиин хүдөөдэ бии болохо байhые энэ жэшээ эли тодоор харуулна.

ХҮДӨӨДЭХИ НИИТЫН ХАРИЛСААНУУДЫЕ шэнэдхэн хүгжөөлгэдэ совхозуудай үүргэ ехэ. Совхозууд хүдөө ажахыдахи түрүү социалистическэ предприятинууд мүн, юундэб гэхэдэ, совхозууд бүгэдэарадай зөөри болонхой, үйлэдбэринь үлэмжэ ехээр нэгэдхэгдэhэн, үлэмжэ hайнаар эмхидхэгдэhэн байдаг. Зүгөөр совхозууд мүнөөнэйхи шэнги түхэлтэй зандаа үлэхэгүй юм. Тэдэнэр коммунистическэ предприятиин хэмжээндэ хүрэхын тулада нилээд ехээр хүгжэхэ ёhотой болоно. Совхозууд хүдөө ажахын үйлэдбэриие эрхилхэ- эрхим жэшээ харуулдаг тон hайнаар оньhожоруулагдаhан, эмхидхэгдэhэн ажахынууд болохо байна. Совхозуудай материальна болон культурна байдал городойхитой адли болохо юм. Колхозуудай хэрэгые улам демократическа ёhoop эрхилдэг болохо, ажахын болон культурно-ажаhуудалай асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай, ниитын суглаануудай, үйлэдбэриин зүблөөнүүдэй дүүргэдэг үүргэ ехэ болохо байна. Коммунизм байгуулгын үедэ хүдөө нютагуудта совхозуудай дүүргэдэг үүргэнь бүри ехэ болохо, тэдэнэр хүдөөгэй соёл культурын, ажал үйлэдбэриин гол шухала газарнуудынь болохо юм.

Колхоз, совхозуудай хоорондохи үйлэдбэриин холбоо барисаан, мүн нютагай промышленна предприятинуудтай колхоз, совхозуудай тогтоохо холбоо барисаан бэхижэхэ, энэнь хүдөөдэхи ниитын харилсаае хубилгахада ехэхэн удхашанартай болохо юм. Энэ барисаанай ашаар хүдэлмэриин хүсэнүүд, үйлэдбэриин арга боломжонууд бүхэли жэл соо тэгшэ hайнаар, хүсэд дүүрэнээр хэрэглэгдэхэ, ажалай бүтээсэ ехэ болохо, хүн зоной байдал улам hайжарха юм. Экономическа талаараа таарамжатай зохид байгаа hаа, аграрно-промышленна нэгэдэлнүүд бии боложо, колхозой-кооперативна, бүгэдэарадай зөөринүүд улам адлирхуу болохо юм.

Коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулгын үедэ колхоз, совхозуудай хүгжэhэнэй эсэстэ саашадаа социальна уг удхаараа коммунис түхэлэй хүдөө ажахын предприятинууд бии болохо байна. Эмхи мэргэжэл ехэтэй, хүдөө ажахын түрүү техникэтэй, ажахыгаа хүтэлбэрилгын үргэн демократитай, эдэбхи үүсхэл түгэлдэр ажалшадтай, ниитын зөөритэй иимэ предприятинууд байгуулагдаха байна. Хүдөө ажахын нэгэ предприятида ороходо социалис ёhоной хоёр янзын зөөринүүд нэгэдүүлэгдэхэ, хүдөө нютагуудтахи ниитын харилсаанууд коммунис харилсаанууд боложо хүгжэхэ юм.

Хүдөөдэ ниитын шэнэ харилсаануудые бии болгохо гээшэ ажалда коммунис ёhoop хандалгые хүмүүжүүлхэ гэhэн удхатай юм. Алдар солото Валентина Гагановагай үүсхэhэн патриотическа хүдэлөөн промышленностьhаа гадна, мүн хүдөө ажахыдашье хүгжэн дэлгэржэ байна. Жэшээнь, хүдөө ажахын түрүүшүүл гээгдэжэ ябагшадаа шефтээ абана. Алтайн хизаарай «Страна Советов» колхозой нүхэр Беккерэй бригадын гэшүүд энэ талаар hайн жэшээ харуулаа. Эдэ колхознигууд өөhэдынхидтэнь адляар ехэ ургаса абадаг болоходонь хүршэнэртөө бодото туhаламжа хүргэхэ гэжэ шиидэhэн байна. Тиигээд тэдэнэр хэлэhэн үгэдөө эзэн болоо.

Эдэ жэшээнүүд совет хүнүүдэй ушар ёho, ниитынгээ уялгые hайнаар мэдэдэг байhые элеэр харуулна. Энэ болбол хото городтошье, хүдөө нютагуудташье ниитын коммунис харилсаануудай удаа дараалан бии боложо байhые харуулна.

ҮЙЛЭДБЭРИЛГЫН ХҮСЭНҮҮДЭЙ ТОН ехэ хүгжэлтын үндэhөөр коммунизм тээшэ дабшаха бүреэ хүдөө нютагууднай болбосон зохид гэр байратай, коммунальна хангалгын, ажаhуудалай предприятинуудтай, соёл гэгээрэлэй болон эмнэлгын эмхи зургаануудтай городой түхэлэй hуурин газарнууд боложо байна.

Социализм байгуулгын жэлнүүдтэ манай совет хүдөө нютагуудай түхэл шэнжэнь тон ехээр хубилба, колхозой таряашадай соёл культурань hураггүй дээшэлээ. Мүнөө колхозуудтамнай олониитын 100 мянга гаран библиотекэ, 115 мянга шахуу клуб, 85 мянга шахуу киноустановко, мүн олон мянган больница, үхибүүдэй сад, ясли тэхэ мэтын культурно-ажаhуудалай эмхи зургаанууд бии. Бүхы дунда hургуулинуудай хахад шахуунь хүдөө нютагуудта байдаг. Дунда, дээдэ эрдэмтэй хүнүүдэйнгээ тоогой талаар хото хүдөө хоёрой хоорондо бии байhан илгаань нилээд бага болонхой. Мянган хүн бүхэндэ абабал, 1939 ондо дунда ба дээдэ эрдэмтэй хүнүүд колхознигуудай дундахида орходоо хүдэлмэришэдэй дунда 5,4 дахин олон байhанаа, харин 1959 ондо оройдоол 1,6 дахин олон байба. Мүнөө үедэ бүхы колхознигуудай 23 үлүүтэй процентнь дунда, дээдэ эрдэмтэй юм.

Коммунизм байгуулгын үедэ ажалшадай культурна хэмжээнэй илгаань улам түргөөр бага болохо. Энээнтэй хамта колхознигуудай культурна hуудалшье хубилна. Хүдөө нютагуудта культурна hуудалай ехэ барилганууд эрхилэгдэнэ, hуурин газарнууд шэнэдхэн баригдана. Бүри мүнөөнhөө эхилжэ, ерээдүйн хүдөө нютагуудай hуурин газарнууд баригдажа эхилжэ байна. Тэдэ тосхонууд болбосон культурна талаараа хото городhоо оройдоошье илгарнагүй. Тиимэ хүдөө тосхонууд электрын хүсөөр хангагдаха, hайн hайн гэр байрануудтай, радио, телефонтой, hургуули, клуб, больница, культурын гэр, столово, үхибүүдэй сад, ясли гэхэ мэтэнүүдтэй болохо юм.

Хото, хүдөөгэй хоорондохи илгаае усадхаха ябадал хүдөөгэй ажалшадай культурно- техническэ хэмжээнэй ургалтатай, хүдөө ажалые индустриальна ажалай нэгэн hалбари болгохо хэрэгтэй тон нягта холбоотой юм. Гансашье промышленностьдэ бэшэ, мүн хүдөө ажахыдашье ажал хүдэлмэри электрын хүсөөр хэгдэдэг болохо, бүхы талаараа оньhожоруулагдаха, тэрээндэ хими хэрэглэгдэхэ байна. Техническэ зэбсэгжэлгынгээ, ажалайнгаа эмхидхэлэй талаар хүдөө ажахымнай промышленна үйлэдбэриин хэмжээндэ дүтэ болохо. Энээнтэй хамта хүдөө зоной культурно-техническэ хэмжээн тон дээшээ болохо юм. Бүри мүнөө үедэшье хүдөө нютагуудта үйлэдбэриин үндэр мэргэжэлтэй олон тоото кадрнуудтай болонхойбди. Тэдэнэр индустриин хүдэлмэришэдhөөшье дутуугүйгөөр мэргэжэhэн байна. Үйлэдбэриин хүсэнэй хэмжээнэй, ажалайнгаа шэнжэ шанарай, үйлэдбэриин харилсаануудай, культурна hуудалайнгаашье, хүн зонойнгоо ажана байдалай талааршье хүдөө нютагууднай городые хүсэхэ юм.

Хото хүдөөгэй хоорондохи социально-экономическа болон культурна hуудалай илгаануудые үгы болгохо ябадал коммунизм байгуулгын эгээн ехэ урэ дүнгүүдэй нэгэниинь болохо юм гэжэ КПСС-эй Программа дотор онсо тэмдэглэгдэнэ. Тиин, коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулгын үедэ хүдөө нютагуудай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжүүлхэ, ниитын харилсаануудые нарижуулха гээшэ хубаарилгые хүдөө нютагуудта үйлэдбэрилгын коммунис ёhоной түхэл маягта, хубаарилгада орохо арга олгохо байна.

С. Сдобнов,
экономическа эрдэмэй кандидат.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын 1-дэхи интернат-hургуулиин долоодохи классай hурагша Жаргал Цыренов hуралсалай мастерской соо.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШЭНЭ ДРУЖИНА

Республикын шэнэ предприятинуудай нэгэн болохо Хүртэйн леспромхозой (Хориин аймаг) хэхэ хүдэлмэринь жэлhээ жэлдэ ехэ боложо байна. Тиихэтэй хамта гол hуурин болохо Хүртэй тосхоншье нилээд үргэдэжэ байдаг.

Ниитын гурим, социалис хуули ёho наринаар сахиха зорилготойгоор леспромхозой партийна организациин үүсхэлээр энэ тосхондо 42 хүнhөө бүридэhэн арадай дружина түрүүшынхеэ байгуулагдаhан байна. Тэдэнэй 18-ниинь коммунистнууд, бусадынь комсомолшууд юм.

Тус дружинаархин түрүүшынгээ дежурствые СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтын үдэрhөө эхилhэн байна. Тэрээнhээ хойшо амаралтын болон hайндэрнүүдтэ таhалгаряагүй энэ хүндэтэ уялгаяа дружинын гэшүүд hайнаар дүүргэдэг юм. Коммунистнууд нүхэд Шабанов, Новицкий, Устинов, залуу комсомолшууд Ялфимов, Батин, Коновалов, Корнилов болон бусад ниитын гурим сахиха хэрэгтэ ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсанад.

Хүртэйдэ хүдэлдэг хориин аймгуйсэдкомой милициин таhагай оперативна түлөөлэгшэ нүхэр Дамбаев дружинын хүдэлмэри эмхидхэхэ, ударидан ябуулха хэрэгтэнь хододоо туhаламжа, заабари үзүүлжэ байдаг. Энэнь hайшаалтай.

А. Михайлов,
хүдөө бэшэгшэ.

1 Хилын саанаhаа

Замбуулинай дайда руу хүнэй анха түрүүн ниидэhээр нэгэдэхи жэлэй ой социалис оронуудта үргэнөөр тэмдэглэгдэбэ

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА, апрелиин 12. (ТАСС). Замбуулинай дайда руу хүнэй анха түрүүн ниидэhэн үдэрэй ойе бүхы Чехословаки дотор мүнөөдэр тэмдэглэлээ. Түүхэтэ габьяа гаргаhанайнгаа hүүлээр Ю. А. Гагарин түрүүлжэ ЧССР-тэ ошоhон байгаа. Замбуулинай баатартай болоhон хани халуун уулзалганууд чехословацко-советскэ хэтэ мүнхын эбдэршэгүй хани барисаае харуулhан юм. Энэ ушарые республикын ажалшад хэзээдэшье мартахагүй.

Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар Советскэ Союзай туйлаhан тон ехэ амжалтанууд эб найрамдалай, хүнүүдэй зол жаргалай хэрэгтэ туhална гээд Чехословакиин газетэнүүд мүнөөдэрэйнгөө түрүү бэшэгүүд дотор онсолон тэмдэглэhэн байна. Гартаа гулабхаа бариhан Ю. А. Гагаринай портредые «Руде право» газетэ нэгэдэхи хуудаhандаа толилоо.

Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар түрүүшын социалис гүрэн бологшо Советскэ Союз США-е болон бусад капиталис оронуудые холо ахижа гараа гэжэ замбуулинай дайда руу Ю. А. Гагаринай ниидэлгэ үнэншэстэйгөөр гэршэлжэ үгэнэ гээд Чехословакиин Науканuудай академиин түрүүлэгшэ Ф. Шорм «Руде право» газетэдэ бэшэнэ. Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ, коммунизм байгуулха хэрэгтэ ехэ амжалта туйлахыень бидэнэр совет эрдэмтэдтэ, бүхы совет арадта хүсэнэбди гээд Шорм онсолон тэмдэглэнэ.

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ, апрелиин 12. (ТАСС). Замбуулинай дайда руу хүнэй анха түрүүн ниидэhээр нэгэдэхи жэлэй ойдо зорюулагдаhан конференцинүүд бүхы орон дотор болоо, лекцинүүд уншагдаа, бусад хэмжээнүүд абтаа. «Замбуулинай дайда руу хүнэй анха түрүүн ниидэлгэ мүнөө үе сагай туйлалта болоно» гэhэн темээр эрдэм ухаа, соёл культура дэлгэрүүлхэ бүлгэмэй центральна лекториин зал соо, Румыни Советскэ Союз хоёрой хоорондохи хани барисаанай Бухарестдэхи байшан соо үсэгэлдэр болоhон байна.

ДРВ

ХАНОЙ, апрелиин 12. (ТАСС). Замбуулинай онгосодо hуугаад, Газарые тойрон ниидэжэ, Ю. А. Гагаринай баатарлиг габьяа гаргаhаар нэгэдэхи жэлэй ойе Вьетнамай олониитэ баяр баясхалантайгаар тэмдэглэнэ. Үдэшэнүүд, эрдэмтэдтэй уулзалганууд заводуудта, эмхи зургаануудта, hургуулинуудта болоhон байна. Мүн выставкэнүүд, фотовитринэнүүд эмхидхэгдээ.

Замбуулинай дайда руу хүнэй анха түрүүн ниидэлгэдэ, замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар Советскэ Союзай туйлаhан элитэ ехэ амжалтануудта зорюулагдаhан материалнуудые мүнөөдэрэй бүхы газетэнүүд толилоо.

БОЛГАРИ

СОФИ, апрелиин 12. (ТАСС). Космонавтикын үдэрые Болгарида үргэнөөр тэмдэглэбэ. Гайхамшагта үдэртэ замбуулинай дайда руу түрүүшын ниидэлгын ойдо зорюулагдаhан түрүү бэшэгүүдые, «Известия» газетэдэ Ю. А. Гагаринай, Г. С. Титовой үгэhэн хөөрөөнүүдые, баатар-космонавтнуудай портредүүдые бүхы түбэй газетэнүүд толилоо.

Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар совет аха дүүнэрэйнгээ гайхамшагта илалта туйлаhаар болгар арад үнэн зүрхэнhөө баясана, омогорхоно гэжэ «Работническо дело» гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

ХИТАД

ПЕКИН, апрелиин 12. (ТАСС). Замбуулинай дайда руу анха түрүүн хүнэй ниидэhээр нэгэдэхи жэлэй ой тухай совет эрдэмтэдэй, тэрэшэлэн түрүүшын космонавт Ю. А. Гагаринай хэлэhэн үгэнүүдые «Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэхэ талаар Советскэ Союз түрүүлжэ ябана» гэhэн гаршагтайгаар «Жэньминь жибао» газетэ мүнөөдэр толилоо. Эрдэмтэдэй хэлэhэн үгэнүүдые, замбуулинай дайдые шэнжэлэн үзэхэ талаар СССР-эй туйлалтануудта зорюулагдаhан фото зурагуудые Пекинэй бусад газетэнүүд толилоо.

КНДР

ПХЕНЬЯН, апрелиин 12. (ТАСС). Космонавтикын үдэрые Корейн Арадай-Демократическа Республикын олониитэ үргэнөөр тэмдэглэбэ.

Замбуулинай дайда руу хүнэй түрүүшын ниидэлгэ хадаа байгаалиин хүсэнүүдые ухаан бодолой илаhан дөөгүй ехэ илалта, ухаанай болон техникын ехэ амжалта болоно. Э... даа хүн түрэлтэнэй ту... эгээн түрүү ниитын бай... тын—социалис байгуу... асари ехэ илалта, импе... ээрхэг түримхэйшүүлэ... тойгоор диилдэлгэ... гэжэ «Нодон Синмун» бэшэнэ. Замбуулинай ... шэнжэлэн мэдэхэ тала... ветскэ Союзай түүхэтэ... танууд совет эрдэм... болон техникын түгэлд... сые харуулжа үгөө гээд... онсолон тэмдэглэнэ.

МОНГОЛ

УЛАН-БАТОР, апрел... (ТАСС). Замбуулинай ... руу ниидэхэ үе сагые ... хүнэй нээжэ үгэhэн үд... даа бүхы хүн түрэлтэ... hайндэр болоно гэжэ ... лой бүхы газетэнүүд ... налтайгаар онсолон тэ... нэ. Замбуулинай дайд... совет эрхэтэн Ю. Га... анха түрүүн ниидэhэ... рюулагдаhан бүхэли ху... нуудые газетэнүүд мү... толилоо.

Улан-Удэ Хүүрэнэ Харуулна

Мүнөөдэр телевидени програм...

18.00 — «... гэжэ үхиб... рюулагдаhан ...

18.40—«Как гайка догон... шину» гэhэн научно-... фильм. 18.50—Литерату... журнал. 19.20—«Новости ... гэжэ киножурнал. 19.... кентын артистнуудай ... 20.30—«Чрезвычайное ... стве» гэжэ уран hайхан... мын хоёрдохи серинь хар... ха. 22.00—Үглөөдэрэй пр...

Саг агаар

Гидрометбюрогой мэдэ... ёhoop, мүнөөдэр республи... торнай үүлэтэйшэг байх... аймагуудта бага зэргэ са... хо. Баруун хойто зүгhөө ... наар hалхилха. Улан-Удэ... үглөөгүүр 0—2 градус ... үдэртөө 4—6 градус ду... лохоор багсаагдана.

Апрелиин 15—16-най ... нүүдтэ республика дотор ... байха, зарим нютагууд... орохо. Баруун хойто зүг... ханаар hалхилха. hүниндөө ... градус хүйтэн, үдэртөө 1-... дус дулаан байхаар хүлээ...

ЗУРАГЛАЛ

ШАНАРАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭГШЭ

Орой дээрээ Ленин орденой алталмал дүрсэтэй ехэ гэгшын бартаа-үүдэн. Тэрэнэй богоhonhoo эхилhэн асфальт харгы хаяа хадхан зэргэлhэн цехүүдэй мантан томо корпусуудай хоорондуур зурын ошоно. Эдэ цехүүдэй үйлэдбэри гурбан халаан дамжан, үдэр hүниие илгангүй үргэлжэлдэг...

Сэхэ урагшаа зурыhан гол харгын зүүн тээхэнэ хоёр дабхар байшан. Үүдэн дээрэнь «Центральна лаборатори» гэhэн гаршаг холоhoo аржыса харагдана. Эндэ заводой цехүүдтэ адли хүсэ ехэтэ балтын дорьбоотой нэерээн, оньhoто станогуудай шааяха абяан дуулдадаггүй, харин аптекэ соохидол адли арюухан сэбэр. Элдэб орёо түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэн, заводой цехүүдтэ шэнээр бүтээгдэхэ деталь бүхэнэй металлай шанарые тодорхойлдог ажалтай.

Дун сагаан халат үмдэhэн хэдэн хүдэлмэрилэгшэд доро дороо сүлөөгүй. Химическэ арга хэрэглэн, металлай ямар элементнүүдhээ бүрилдэhые тодорхойлгодо ехэ анхарал дүй дүршэлшье хэрэгтэй. Саада тээхи уужам, hаруул таhалга соо орходо спектральна машинын аалихан, нэгэ жэгдэхэнээр хүүехэ дуулдана. Наада захадань металлай хатуу, зөөлэниие тодорхойлдог станогой дэргэдэ нарин сагаан шарайтай эхэнэр бишыхан абаргада хабшагдаhан түмэр хуурайдажа байба.

— Энэ түмэрөөр юу хэхэеэ хуурайдабабта,—гээд асуухада:

— Анализда абтаhан металл бүхэниие иигэжэ сэбэрлээгүйдэ аргагүй юм. Юуб гэхэдэ, зааханшье жэбэ hаа, анализынь наринаар тодорхойлон гаргаха хэрэгтэ түбэг татажа болохо,—гээд инженер-химик Ольга Никитична Перевозникова хөөрэнэ.

Тиимэ байха ёhотойшье даа. Деталь бүхэн конструкторска заабарингаа ёhoop хэм хэмжүүр соохоноо булад, шэрэм, бусад металлнуудай холисоор тааруулагдаhан байха зэргэтэй бшуу. Энэ заабариhаа зааханшье хадуураа hаа, муу шанартай металлаар деталь бүтээгдэхэ ушартай болоно.

Игэhээр байтар үшөө нэгэ ондоо станогой хажууда хүдэлжэ байhан залуухан басаган наашаа эрьежэ:

— Ольга Никитична, бэлэн болоо. Туршалгаяа эхилхэмнай гү,—гэбэ. Инженер эхэнэр тэрэ станогые наринаар шалгажа үзөөд:

— Валя, бэрхэш. Хуу бараниень зүбөөр тодхоош, hайнаар бэлэдхээш. Энэ дүй дүршэлшни институтда ороод hуража байхадашни ехэл туhа болохо даа. Миниингээ хэлэдэгые оло дахин hанаха байхаш..

Тэрэ станогтонь заводой булад шудхалгын цехтэ шэнэ захилаар шудхагдаhан металлай «проба» абтаха байгаа. Бүхы оньhонуудайнь, приборнуудайнь үшөө дахин шалгагдаhанай hүүлээр нүхэр Перевозникова гартаа саарhа, авторучка абажа, манометрын урда зогсоод, станогоо табиха захиралта үгэбэ.

Валя хажуудаа байhан самбар дээрэхи олон кнопконуудай нэгые даражархиба. Бишыхан улаан галай носохотой зэргэ, гэнтэ hиинаhан абяан соностожо, станогой хоёр тулгын хоорондохи залгалаагай затвор аалиханаар өөдөө болон эхилбэ. Манометрын стрелкэ тоонуудые дабан, өөдөө дабшажа захалба. Үшөө нэгэ хоёр минутын үнгэрхэтэй зэргэ наярхай буужа, затворто бүхэлэгдэhэн түмэр таhа буушаба.

Туршалгада ороhон түмэрэй таhархайнуудые абажа хараад, Ольга Никитична приборойнгоо стрелкын харуулhан тоонуудые наринаар тэмдэглэжэ абаhанайнгаа hүүлдэ Валя басагандаа хандан:

—Нэгэ бага хатуудахаяа hанаhан металл байна. Зэдэй холисо багадаа. Паспорт дээрэнь тодорхойгоор бэшээд ябуулха.

— Энэ бэеэрээ бэшээд ябуулхаб. Мүнөө шэрэм шудхалгын цехhээ ерэhэн захилые хэзээ эхилхэбибди? — гээд туhалагша басаган сабшалаагүй нюдөөр сэхэ хараад байба.

— Мүнөөдэр. Үшөө үсэгэлдэрэйнгөө химическэ анализуудай тодорхойлго гаргажа үрдихэ ёhотойбди...

Заводой юрын цехын үйлэдбэриhөө тад ондоо ажалтай лабораториинхидай хүдэлмэриие нормо, процентээр хэмжэжэ, хубаарилжа болохогүй. Дүй дүршэл, шадабари мэргэжэл, хамагай эсэстэ — ажал хэрэгтээ үнэн сэхээр хандаха гээшэ лабораториин хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай үрэ дүн болохо зэргэтэй.

Эгээл иимэ эрилтын ёhoop ажалладаг хүнүүдэй нэгэн инженер-химик Ольга Перевозникова болоно. Энэ хүнэй ажалай намтар хараха болоо hаа, бусадайхиhаа балай онсо илгаатай юумэ үгы юм. Дайнай hүүлээрхи хүндэ хүшэр жэлнүүдэй үедэ арбадахи класс дүүргэhэн Оля басаган Эрхүүгэй университедтэ hурахаяа Улан-Удэhээ мордоhон байгаа. Университет дүүргэжэ, гадар дээрээ гүрэнэй гербтэй диплом абаhан энэ басаган Улан-Удын Ленинэй ордентө паровозо-вагонно заводто хүдэлмэрилхөөр эльгээгдээ hэн.

Тэрэ гэhээр арба нэгэн жэл үнгэрөө. Энэ үе соо нүхэр Перевозникова шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхын, ажалдаа түрүү дүй дүршэл хэрэглэхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргаhан байна. Тиимэ оролдолго гаргангүй химигээр ажаллахын аргагүй ха юм. Илангаяа мүнөө үедэ химическэ наукын үзэгдөөгүй түргөөр хүгжэжэ байhан сагта химик мэргэжэлтэй хүнэй хайшаагаар ажаллаха, наука, техникын шэнэ шэнэ туйлалтануудые ойлгохые оролдохонь мэдээжэ.

Түрүүшын хоёр жэлэй туршада Ольга Никитичнагай ажалда элдэб бэрхэшээлнүүд тохёолдодог hэн. Дүй дүршэлэй бага, тэрэ үеын техникын тулюур дээрэhээ бүхэли үдэрөө барадаг байгаа. Зам харилсаанай министерствын Москвадахи научна шэнжэлгын центральна институтда ошожо, мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ ерэhэнhээ хойшо нүхэр Перевозникова лабораториингоо техникые зүбөөр ашагладаг, үйлэдбэридөө магни, хром, никель гэхэ мэтэнүүдые тон hайнаар хэрэглэдэг болоо. Шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхын хойноhoo ехэ оролдолго гаргана.

Илангаяа мүнөө, заводой электровоз, тепловозуудые заhабарилдаг болохоёо байхада зэд, шэрэм, булад шудхалгын цехүүдтэ тон олон он... талл хайлуулагдаха... Эдэ шэнэ шудхала... гараhан сэбэр металла... нарhаа эхилээд, шлагт... ды процент металлай г... hаниие тодорхойлхо х... тон орёо анализуудые х... рэгтэй.

Инженер-химик Оль... китична урдаа табигда... зорилгонуудые зорим... бэелүүлжэ ябана. Г... өөрынгөө урдахиие ... ябангүй, залуушуулые ... мэриингөө баян дүй д... дэ hургахые ехээр ... Тэрээнтэй сугтаа хүд... дэг залуухан басаган ... тина Наац гэгшэ ла... мэргэжэл hайнаар ... Томскын политехническ... ститудта hурахаяа б... байна.

— Валияа эльгээхэ... рамтай байна даа. Тэд... мэргэжэлтэдые бэлэд... рэгтэй. Мүнөө техничес... жэлтын түлөө тэмсэлэй ... дундаа ябажа байхад... мэргэжэлээ дээшэлүү... водойнгоо гансал эрх... шанартай металлаар ... бүтээдэг болохо хэр... hалха — бидэнэр, хим... гол зорилго мүн,— гэж... Перевозникова мэдүү...

Б. ДА...

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУД...

Манай адрес, телефон...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. ... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора —46-32. зам. редакт... 32-74, ответ. секретаря—27-37, отделов партийной ... пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского ... тельства—47-59, промышленности и транспорта, инфо... —35-14, культуры—34-05, писем и рабселькоров—... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалтерия—... Для междугородных переговсров—16.

Гор. Улан-Удэ. типография Министерства ку... Бурятской АССР.

Н00648. Зак. № ...